

Емоційна культура як важливий засіб гуманізації відношень у системі "Учитель - учень"

Процес гуманізації виховання сьогодні особливо актуальний. Гуманізація та демократизація суспільного життя за остаточним підсумком ведуть до визнання культури найважливішою складовою, показником духовного стану та людяності суспільства.

Емоційна культура - важлива характеристика особистості сучасної людини. На думку Г.П.Потиліко, "емоційна культура - це розвинена здібність особистості до співпереживання, співстраждання, співчуття, це чуйність до душевного стану іншої людини і правильна реакція на цей стан". В.В.Попшатаєв, поділяючи думку про те, що потрібна емоційна культура, яка сама по собі не стає надбанням особистості. На його думку, "особистість треба розвивати. І робити це треба як можна раніше". Він відмічав, що емоційна сторона життя дітей знаходиться за полем зору батьків, учителів. "Адже особистість без емоцій - вважає він - дійсно мертвий, бездушний автомат, який, за образним зауваженням Спінози, найменша спонукальна причина тягне куди завгодно".

Емоції виконують важливу регулюючу роль на протязі всього життя людини в контактах з навколишнім і характеризують відношення людини до подій, людей, самого себе. Головною емоційною одиницею виступає переживання. Уміння розуміти та враховувати переживання - один з важливих показників правильного виховання молоді. Витоки емоційної глухоти школярів лежать у прогалинах сімейного та шкільного виховання. Школа явно недооцінює систематичність роботи з формування емоційної культури учнів.

Підвищення ступеня емоційної вихованості школярів забезпечується раціонально організованою системою навчально-виховного процесу та додержанням сукупностей умов у навчальному процесі. Дуже важливо на уроці створювати емоційну атмосферу, сприятливу для розвитку особистості школяра. Емоційна атмосфера визначається настроєм, увагою вчителя до своїх вихованців, однокласників один до одного та до вчителя, розумінням психологічного стану оточуючих. Негативний психологічний клімат приводить до конфліктних ситуацій, викликає та закріплює негативні емоції, які за типом ланцюгової реакції можуть передаватися від людини до людини. Особлива роль у створенні позитивного емоційного клімату належить учителю, класному керівникові. Уміння володіти собою та здатність розуміти настрій учнів, прагнення та вміння привести в стосунки позитивні емоції, засобом прояву яких є

доброта і взаємоповага, робить позитивний вплив щодо створення емоційної атмосфери уроку.

При організації емоційного виховання не можна подавляти емоційність школярів. У зв'язку з цим велике значення має професіоналізм педагогів, їх уміння впливати на почуття учнів, здатність під час уроку так захопити дітей, щоб навчання для них було радісним та цікавим. Необхідно в навчально-виховному процесі давати учням "емоційну розрядку". Дуже важливо, щоб учитель розвивав у своїх вихованців упевненість у власних силах і здібностях, закріплював потребу в необхідності дарувати оточуючим повагу, радість, так як ці почуття за принципом дзеркального відображення будуть повертатися до них.

Організація духовної діяльності школярів є однією з головних умов, що збагачують їх емоційну культуру. На думку В.О. Сухомлинського, духовна діяльність - це відображення суспільних відношень, включаючи працю, у внутрішнім світі учнів, в їх пристрастях і прагненнях, їх бажаннях. Справжньою людиною стає лише той, у кого в душі виликають і утверджуються благородні бажання. Важливо в умовах школи "дати кожному сильний заряд індивідуальної духовної діяльності - для суворого, вимогливого погляду на самого себе, для виміру себе найвищою мірою".

Емоційне виховання визначається мірою знань, навчання, інтелектуального розвитку та духовного життя школярів. Навчальна праця стає бажаною й збагачує духовний світ дітей лише в тому випадку, якщо паралельно з ним людина оволодіває і високою емоційною культурою, виховання якої можливо тільки за умов вмілого використання педагогом емоційних ситуацій.

Сила педагога - в емоційно-моральному впливі на особистість. Педагогічний процес результативний лише в тому випадку, якщо педагог уміє вдало вибрати й скомпонувати комплекс педагогічних заходів, які емоційно збагачують виховання, забезпечити емоційну привабливість навчальної діяльності.

Л.І. Косяк

Естетичний інтерес, як чинник гуманізації навчально-виховного процесу

У сучасний період проблема формування естетичних інтересів стає особливо актуальною, оскільки наявність цих інтересів сприяє спрямованості

